

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ντίλι, ντίλι, ντίλι»

Συγγραφή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

Εφαρμογή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνιας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ντίλι, ντίλι, ντίλι

Εφαρμογή σεναρίου

Ελπίδα Τοκμακίδου

Δημιουργία σεναρίου

Ελπίδα Τοκμακίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

1^ο Δημοτικό Σχολείο Μενεμένης

Χρονολογία

Από 09-10-2013 έως 21-10-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Σχολικό εγχειρίδιο Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, ενότητα 2: «Με το σεις και με το σας»

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Νεοελληνική λογοτεχνία (Φιλαναγνωσία)

Μουσική

Θεατρική Αγωγή

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του ηλεκτρολογίου και του «ποντικιού», βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα φακέλου και αρχείου, αποθήκευση), αλλά και βασική εμπειρία από την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προβλέπεται η ύπαρξη φορητών Η/Υ –ένας για κάθε μια ομάδα– αλλά και η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή διαδραστικού πίνακα) για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Για την υποβοήθηση του/της εκπαιδευτικού έχει δημιουργηθεί συνοδευτικό υλικό.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελπίδα Τοκμακίδου, Ντίλι, ντίλι, ντίλι, Νεοελληνική Γλώσσα, Β΄ τάξη, 2012

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέσα από το συγκεκριμένο σενάριο επιδιώκεται η γνωριμία των μικρών μαθητών/-τριών με τη γλώσσα και τη δομή της, η εξάσκησή τους σε βασικές πρακτικές συλλαβισμού, σε δραστηριότητες αξιοποίησης συλλαβών για τη δημιουργία λέξεων, προφορικής, γραπτής κατανόησης και ανασύνθεσης μικρών κειμένων, ποιημάτων και παραμυθιών, με απώτερο στόχο τη δική τους αυτόνομη παραγωγή απλών ιστοριών. Η σταδιακή επαφή των παιδιών με τα δομικά στοιχεία της γλώσσας γίνεται παράλληλα με τη «βήμα προς βήμα» εξοικείωσή τους με πρακτικές που αφορούν στους νέους γραμματισμούς και τη χρήση «ψηφιακών» βιβλίων. Μέσα από τα προσωπικά τους βιώματα γνωρίζουν τη χρησιμότητα και τη λειτουργικότητα του Η/Υ και των Τ.Π.Ε ενώ ταυτόχρονα εξασκούνται στη χρήση βασικών εντολών επεξεργασίας απλών λογισμικών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Τα ποιήματα, οι ιστορίες και τα παραμύθια αποτελούν τα πρώτα κείμενα με τα οποία έρχονται σε επαφή οι μαθητές/-τριες μικρής ηλικίας. Αυτά συναντώνται σε μεγάλη έκταση και στο αναγνωστικό της Β΄ Τάξης. Η επεξεργασία τους δίνει ευκαιρίες μύησης των παιδιών στη δομή της γλώσσας αλλά και στις δυνατότητες των ποικίλων συνδυασμών με τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα βασικά της στοιχεία, τα γράμματα και οι συλλαβές, ώστε να παραχθούν οι λέξεις και τα κείμενα. Ποιήματα και παραμύθια μπορεί όμως να συναντήσουν οι μικροί μαθητές και σε «άλλα» βιβλία εκτός του σχολικού αναγνωστικού. Σε αυτή την αναζήτηση μπορεί να συμβάλλει η χρήση του διαδικτύου και η αξιοποίηση περιεχόμενων συγκεκριμένων ιστοσελίδων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η ύπαρξη παραδοσιακών παραμυθιών και ποιημάτων σε σώματα κειμένων μπορεί να αξιοποιηθεί για τη γνωριμία και εξοικείωση των παιδιών με δημιουργίες που, ενώ με το πέρασμα του χρόνου παραμένει άγνωστος ο δημιουργός τους, εξακολουθούν ακόμη να εμπνέουν. Παράδειγμα αποτελεί το «Ντίλι ντίλι ντίλι», το γνωστό κλιμακωτό τραγούδι, που ως μέρος της λαογραφικής μας παράδοσης συναντάται σε έντυπα και «ψηφιακά» βιβλία, αλλά και σε ψηφιακούς δίσκους, σε αναρτήσεις στο Youtube αλλά και σε βάσεις δεδομένων. Το κείμενό του είναι ουσιαστικά μικρό, καθώς σε κάθε μια στροφή επαναλαμβάνονται οι ίδιες λέξεις, παράλληλα με την εμφάνιση ενός νέου ήρωα, για αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί κατά τον σχεδιασμό ενός σχεδίου εργασίας για μαθητές/τριες της Β΄ Τάξης. Βασική επιδίωξη αποτελεί η εξοικείωση των παιδιών με τον ρυθμό και τα παιχνίδια της γλώσσας, το σταδιακό πέρασμα από τον προφορικό στον γραπτό λόγο, από την εικόνα στη γραπτή της αναπαράσταση. Ταυτόχρονα με την εκμάθηση του ποιήματος, εξασκούνται σε βασικές πρακτικές συλλαβισμού,¹ εντοπίζουν το μοτίβο «της διαδοχικής παρουσίασης ηρώων» και σε άλλα κειμενικά είδη και χωρισμένοι σε ομάδες, υποκινούνται για τη δημιουργία παρόμοιων ιστοριών. Παράλληλα η ύπαρξη απλών και οικείων λέξεων σε μικρά κείμενα, μπορεί να αποτελέσει ένα «βήμα» για την οικοδόμηση γνώσεων που αφορούν στη χρήση του Η/Υ και εξοικείωση των μικρών μαθητών/τριών με τις Τ.Π.Ε.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

¹ Επιδιώξεις του σχολικού αναγνωστικού στο αντίστοιχο κεφάλαιο: «Θα μάθεις ...να μετράς τις συλλαβές που έχουν οι λέξεις, να αλλάζεις τη σημασία μιας λέξης αλλάζοντας τη θέση του τόνου της...» (σ. 21, Βιβλίο του μαθητή)

- να γνωρίσουν τις μορφές στις οποίες μπορεί να παρουσιαστεί η ίδια ιδέα/δημιουργία (το ποίημα ως κείμενο με τις παραλλαγές του αλλά και ως τραγούδι)·
- να πληροφορηθούν για «συνήθειες» που ανήκουν πλέον στον χώρο της λαϊκής μας παράδοσης (η κόρη που κεντά το μαντήλι με τη βοήθεια του καντηλιού)·
- να πληροφορηθούν για την ύπαρξη «νέων μορφών βιβλίου», όπως είναι τα «ψηφιακά»·
- να συνειδητοποιήσουν ότι μια ιστορία (προφορική, γραπτή ή εικονική) αποτελείται από γεγονότα που διαδέχονται το ένα το άλλο·
- να εξοικειωθούν με την εργασία σε ομάδες, βιώνοντας τη δύναμη της συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να εξοικειωθούν με τα βασικά στοιχεία ενός ποιήματος (στίχος, στροφή, ρυθμός και ομοιοκαταληξία)·
- να εξασκηθούν στη διάκριση των κειμενικών ειδών, αξιοποιώντας γλωσσικά στοιχεία και ενδείξεις για τον ορισμό ενός ποιήματος ή ενός παραμυθιού (χρόνος, χώρος, χαρακτήρες, αφηγητής, πλοκή) παρά την ύπαρξη παρόμοιου θέματος σε αυτά·
- να συνειδητοποιήσουν ότι και ο προφορικός λόγος αποτελεί κείμενο που βρίσκεται σε άμεση σύζευξη με εκδοχές του γραπτού λόγου (έντυπου και πολυτροπικού)·
- να εξασκηθούν στη σύνταξη και παραγωγή απλών κειμένων με νόημα και συγκεκριμένο περιεχόμενο με τη χρήση διαδοχικών εικόνων·
- να εξοικειωθούν με βασικές αρχές του συλλαβισμού των λέξεων, μέσα από δραστηριότητες φωνολογικής ενημερότητας και εμπέδωσης·

- να κατανοήσουν τις σχέσεις μεταξύ των συλλαβών και να αντιληφθούν διαισθητικά τον μηχανισμό της ανάγνωσης και γραφής ως ένα παιχνίδι ανάμεσα τους.
- να εξασκηθούν στη διάκριση του γένους των ουσιαστικών με διαισθητικό τρόπο.

Γραμματισμοί

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- να γνωρίσουν κάποιες από τις δυνατότητες που τους παρέχονται με τη χρήση Η/Υ στην αναζήτηση και άμεση αξιοποίηση συγκεκριμένων κειμένων.
- να εξοικειωθούν με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών (κειμενογράφου, πρόγραμμα παρουσίασης, εννοιολογικής χαρτογράφησης), όπως είναι η αντιγραφή και επικόλληση κειμένου, η διαγραφή λέξης, η αναίρεση μιας εντολής, η μετακίνηση με drag & drop και η αποθήκευση ενός αρχείου.

Διδακτικές Πρακτικές

Κατά τη διεξαγωγή του σεναρίου ο/η εκπαιδευτικός έχει τον ρόλο του διευκολυντή και διαμεσολαβητή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας, εξασφαλίζοντας κίνητρα συμμετοχής και μάθησης για τους μαθητές/τριες της τάξης. Αξιοποιεί τις προϋπάρχουσες γνώσεις, τις εμπειρίες και τα βιώματα των παιδιών και προάγοντας τη συνεργασία μεταξύ τους, στοχεύει στη σταδιακή αυτονόμησή τους. Λειτουργεί ως εμπνευστής που θα προκαλέσει την ενεργή συμμετοχή και τη διάθεση για προσφορά στην ομάδα. Παράλληλα διαδραματίζει ρόλο συμβουλευτικό, εντάσσοντας τα παιδιά σε ένα πλαίσιο «μαθητείας» με τη μοντελοποίηση των στρατηγικών που ο/η ίδιος/-α χρησιμοποιεί, κατά την αξιοποίηση του Η/Υ και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη χρήση του διαδικτύου. Ακολουθώντας το μοντέλο της φθίνουσας καθοδήγησης εμπλέκει τα παιδιά σε δραστηριότητες συνεργατικής οικοδόμησης και διερεύνησης της γνώσης. Παρακολουθεί συστηματικά την πρόοδο των μαθητών/τριών με σκοπό την

αντιμετώπιση των ενδεχόμενων δυσκολιών τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο λειτουργίας της ομάδας.

Από την άλλη πλευρά οι μαθητές/-τριες βρίσκονται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ενθαρρύνονται να αναλάβουν ενεργό ρόλο σε αυτήν. Προκαλούνται να συνεργάζονται και να αλληλοβοηθούνται μεταξύ τους, ως μέλη μιας ομάδας. Μέσα σε αυτήν καλούνται να διαπραγματευτούν θέματα που αφορούν στη συμμετοχή του καθενός, αποδεικνύοντας έμπρακτα τον σεβασμό τους για τη συμβολή και προσφορά του καθενός στην ομάδα αλλά και στην ολομέλεια της τάξης. Δραστηριοποιούμενοι/ες σε διαφορετικές προκλήσεις συνεργατικής διερεύνησης, με κυρίαρχα τα παιγνιώδη χαρακτηριστικά, εμπλέκονται σε δράσεις που αφορούν στην προσέγγιση και οικοδόμηση νέας γνώσης όσον αφορά στον κόσμο, τη γλώσσα και τους νέους γραμματισμούς.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει μια ιδέα που συναντάται στο βιβλίο του μαθητή της Β΄ τάξης (τεύχος Α΄, σ. 22). Η Γαλήνη, ηρωίδα του σχολικού βιβλίου, προτείνει να διαβαστεί «ένα βιβλίο που μοιάζει με παραμύθι». Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει αυτή την αναφορά για να παρουσιάσει ένα ποίημα που «μοιάζει με παραμύθι». Πρόκειται για το ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι» που ίσως να γνωρίζουν ήδη τα παιδιά από την προσχολική τους ηλικία. Για την παρουσίασή του μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε το ομώνυμο βιβλίο των εκδόσεων Κίρκη είτε το παλιό σχολικό *Ανθολόγιο* (για την Α΄-Β΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου) που έχει στα περιεχόμενά του το ίδιο ποίημα. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί η χρησιμοποιηθεί [η ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού](#).

Προτείνεται στους μαθητές/τριες η ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο κείμενο και παρόμοιά του, τα οποία όμως δε θα τα προμηθευτεί η τάξη από κάποια

βιβλιοθήκη αλλά από το διαδίκτυο. Η συγκεκριμένη πρόταση ενέχει το στοιχείο της πρόκλησης για την αναζήτηση «νέων δρόμων», γεγονός που μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον και την ενεργοποίηση των μαθητών.

Προτείνεται στους μαθητές/τριες η ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο κείμενο και παρόμοιά του, τα οποία όμως δε θα τα προμηθευτεί η τάξη από κάποια βιβλιοθήκη αλλά από το διαδίκτυο. Η συγκεκριμένη πρόταση ενέχει το στοιχείο της πρόκλησης για την αναζήτηση «νέων δρόμων», γεγονός που μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον και την ενεργοποίηση των μαθητών.

Όσον αφορά στον χωρισμό της τάξης και στη δημιουργία ομάδων, η συγκεκριμένη χρονική στιγμή (αρχή της σχολικής χρονιάς), κατά την οποία προτείνεται η εφαρμογή του αλλά και ο μικρός βαθμός δυσκολίας των δραστηριοτήτων επιτρέπει την «τυχαία» επιλογή. Στα παιδιά μοιράζονται κατά την έναρξη του σεναρίου καρτέλες που εικονίζουν διάφορα μουσικά όργανα τέσσερα για κάθε είδος (μαράκες, ντέφι, κλακέτες, τρίγωνο, ταμπούρλο, ξυλόφωνο) και καλούνται να αναζητήσουν τα μέλη της ομάδας τους. Έτσι δημιουργούνται 6 ομάδες των 4 ατόμων (που θα έχουν στα χέρια τους την ίδια εικόνα μουσικού οργάνου) σε μια τάξη 24 μαθητών/-τριών.² Ο/Η εκπαιδευτικός κατά την πορεία του σεναρίου παρατηρεί τη λειτουργία των ομάδων και συλλέγει πληροφορίες για τη συνεργασία μεταξύ των παιδιών και τις δυνατότητες μετακίνησης μεταξύ των ομάδων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα ποιήματα και τα παραμύθια αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης της Β΄ τάξης στα πλαίσια του γλωσσικού μαθήματος. Ειδικότερα η χρήση ποιημάτων και των βιβλίων «που μοιάζουν με παραμύθια» συναντώνται στη 2η ενότητα του

² Ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων που θα δημιουργηθούν ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να δημιουργήσει φακέλους (με τις παρουσιάσεις και τα αρχεία εννοιολογικής χαρτογράφησης) στον φορητό Η/Υ της καθεμιάς. Κάθε φορά που ασχολούνται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες τα παιδιά καθοδηγούνται να ανοίγουν τον φάκελο με το όνομα της ομάδας τους και να αναζητούν τις σχετικές εργασίες ενώ συχνά παρακινούνται και να τις αποθηκεύουν.

σχολικού βιβλίου «Με το σεις και με το σας» (τεύχος Α΄, σσ. 21-26 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος Α΄ σσ.12-14) ενώ μπορούν να αξιοποιηθούν ώρες και στα πλαίσια της Φιλαναγνωσίας αλλά και στο μάθημα της Μουσικής³ και της Θεατρικής Αγωγής.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Μέσα από την εμπλοκή των παιδιών με τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται η οικοδόμηση γνώσεων που αφορούν στη χρήση του Η/Υ και η εξοικείωση των μικρών μαθητών/-τριών με τις νέες τεχνολογίες και τις δυνατότητες που αυτές προσφέρουν (εξοικείωση με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών, όπως είναι ο κειμενογράφος, ένα πρόγραμμα παρουσίασης και εννοιολογικής χαρτογράφησης).

Κείμενα

Αξιοποιούνται πηγές που περιέχουν κείμενα (ποιήματα και παραμύθια), έντυπα και «ψηφιακά» που έχουν σχέση με το μοτίβο της κλιμακωτής παρουσίασης ηρώων και γεγονότων. Παράλληλα επιλέγονται εικόνες από το διαδίκτυο και αξιοποιούνται αρχεία λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης, επεξεργασίας κειμένου και προγράμματος παρουσίασης, αλλά και ηχητικές καταγραφές.

Ηχογραφήσεις

«[Ντίλι ντίλι](#)», από τον δίσκο «Ο κυρ Βοριάς ... και άλλα τραγούδια για παιδιά» σε επιμέλεια της Δόμνας Σαμίου.

Παραμύθια

«[Ντίλι-ντίλι-ντίλι](#)», από το [Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#) (κατηγορία Ανθολόγιο παιδικό, [υποκατηγορία παιχνίδια](#))

«[Ντίλι ντίλι ντίλι](#)», έκδοση σε ψηφιακό βιβλίο με σχέδια Σπύρου Βασιλείου, εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ.

³ Ως κλιμακωτό παραμυθοτραγούδο το «Ντίλι ντίλι το καντήλι» συναντάται και στο βιβλίο εργασιών της Μουσικής για τη Β΄ Τάξη, σ. 50

«Η γάτα που ήθελε να παντρευτεί», Παντελής Ζούρας με εικονογράφηση της Χριστίνας Δουληγέρη, εκδόσεις Ακρίτας Παιδικά. Διαθέσιμο στο: <http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip37/Default.html>

Σαρρή, Ζωρζ. 2002. «Η κόκκινη κοτούλα», εκδόσεις Πατάκης.

Γ. Α. Μέγας 1994, λαϊκό παραμύθι «[Ο ποντικός και η θυγατέρα του](#)», *Ελληνικά Παραμύθια*, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας». Διαθέσιμο στο: http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=115&cat_id=4

Φανή Παπαλουκά,. 1974. Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς, *Ιστορίες σαν παραμύθια*, εκδόσεις Αστήρ. Διαθέσιμο στο: http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=110&cat_id=4

«Η παρέα» εκδόσεις Κίρκη

Λαϊκό παραμύθι «Ο Μακρυνούρης». 1990, σε επιμέλεια Χατζημανώλη Άννα, εκδόσεις Κίρκη

Α. Τολστώη, 2002. «Η πελώρια κολοκύθα», σε μετάφραση του Μπελιέ Ερρίκου, εκδόσεις Άμμος.

Εικόνες – Φωτογραφίες

Από ιστοσελίδες:

<http://agathan.wordpress.com/>: ανάρτηση *Γιατί ανάβουμε το καντήλι* (23/02/2012), [φωτογραφία καντηλιού](#)

<http://www.ikarosbooks.gr/>: ζωγραφιά του Σπύρου Βασιλείου, [Κόρη που κεντά](#)
<http://news.discovery.com>, «one mouse two dads», [εικόνα ποντικιού](#)

<http://www.petshoplimnos.gr/>: πληροφορίες για τη γάτα, [εικόνα γάτας](#)

<http://iramairoula.blogspot.gr>: ιστολόγιο για τους σκύλους, [εικόνα για τον σκύλο](#)

<http://www.protothema.gr/>: είδηση *Τον χτύπησαν με ρόπαλο για 200 ευρώ*, [εικόνα ξύλου](#)

<http://www.komu.com>: είδηση *Police say fatal Missouri home fire intentionally set*, [εικόνα φωτιάς](#)

<http://19812011thestoryofacrisis.blogspot.gr>: ανάρτηση *Το ποτάμι δε γυρίζει πίσω* (10 Μαΐου 2012), [εικόνα ποταμού](#)

<http://efivikimatia.blogspot.gr>: ανάρτηση *Το ποντικάκι και οι φίλοι του* (17/02/2012), [εικόνα για το βόδι και το λύκο](#)

<http://sofoscrete.blogspot.gr>: ανάρτηση *Τραυματισμός κνηγού στα Χανιά* (11/10/09), [εικόνα κνηγού](#)

Βίντεο «Ντίλι ντίλι ντίλι» διαθέσιμο στο [YouTube](#).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Αρχικά στην ολομέλεια της τάξης, με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα ή του διαδραστικού πίνακα γίνεται η παρουσίαση του ποιήματος «[Ντίλι ντίλι ντίλι](#)». Κατόπιν οι ομάδες εργάζονται ξεχωριστά σε κοινές δραστηριότητες που αφορούν στο ίδιο κείμενο ενώ ακολουθούν δραστηριότητες και πάλι στην ολομέλεια της τάξης για τη σύγκριση του συγκεκριμένου κειμένου σε διάφορες παραλλαγές του (ως «ψηφιακό» βιβλίο αλλά και ως ηχογραφημένη καταγραφή). Μετά τις 4 πρώτες ώρες, ένα διδακτικό δίωρο (με κάποιες ίσως διακοπές που θα κριθούν απαραίτητες) αφιερώνεται για να έρθουν οι ομάδες σε επαφή με ένα ακόμη «ψηφιακό» βιβλίο, την «ανάγνωση» του οποίου παρακολουθούν στην οθόνη του Η/Υ που έχουν στη διάθεσή τους, ενώ σε τακτά χρονικά διαστήματα συναντώνται στην ολομέλεια για σχολιασμό και συγκρίσεις. Στο τελευταίο διδακτικό δίωρο τα μέλη των ομάδων συνεργάζονται μεταξύ τους, για να φτιάξουν μια δική τους ιστορία ενώ γίνονται οι τελευταίες συνεννοήσεις για την παρουσίαση της εργασίας τους στην άμεση ή ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα. Συνολικά για την ολοκλήρωση του σεναρίου προβλέπονταν κατά τον αρχικό σχεδιασμό 8 διδακτικές ώρες ενώ τελικά κατά την εφαρμογή αξιοποιήθηκαν 5 διδακτικά δίωρα στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης/ Φιλιαναγνωσίας. Συγκεκριμένα:

1^η & 2^η διδακτική ώρα

Αφού οι μαθητές/-τριες χωρίστηκαν σε ομάδες (5 ομάδες με τέσσερα μέλη η καθεμιά), παραδόθηκε στην καθεμία το μουσικό όργανο που την αντιπροσώπευε. Αρχικά παρουσιάστηκε το μουσικό μοτίβο του συγκεκριμένου ποιήματος με την προβολή της ηχογραφημένης καταγραφής στο [Youtube](https://www.youtube.com) και εκπρόσωποι των ομάδων (διαφορετικά παιδιά ανά δύο στροφές) παρακινήθηκαν να χρησιμοποιήσουν τα μουσικά όργανα που είχαν στη διάθεσή τους, ακολουθώντας τον ίδιο ρυθμό. Παράλληλα με τη ρυθμική ακρόαση του παραμυθιού, τα υπόλοιπα παιδιά συμμετείχαν με τα χέρια τους ή με τη φωνή τους.

Ακολούθησε συζήτηση για τα περιστατικά που παρουσιάζονται στο ποίημα, ενώ ταυτόχρονα προβάλλονταν από ένα αρχείο διαφανειών Powerpoint σχετικές εικόνες (καντήλι, κορίτσι που κεντά). Έγινε αναφορά στη χρονική στιγμή που πραγματεύεται το τραγούδι, όταν ακόμη απουσίαζε το ηλεκτρικό ρεύμα από τα σπίτια και οι ασχολίες των κοριτσιών περιλάμβαναν και τη χειροτεχνία. Διαδοχικά μέσα από την εναλλαγή διαφανειών παρουσιάστηκαν και οι υπόλοιποι πρωταγωνιστές της ιστορίας. Στη συνέχεια οι συγκεκριμένοι ήρωες «ενσαρκώθηκαν» από τα αγόρια και τα κορίτσια της τάξης σε ένα παιχνίδι δραματοποίησης. Αυτό επαναλήφθηκε δύο

φορές και έτσι τα παιδιά μπόρεσαν να υποδυθούν κάποιους από τους ήρωες της ιστορίας.

Η επανάληψη της ακρόασης αλλά και η δραματοποίηση βοήθησε τα παιδιά να αντιληφθούν το παιχνίδι της εναλλαγής των ηρώων και έτσι να προετοιμαστούν για την επόμενη δραστηριότητα. Οι μαθητές/-τριες πήραν ανά δύο, έναν φάκελο στον οποίο υπήρχαν 10 εικόνες (αντίστοιχες με τους ήρωες που παρουσιάζονται στο ποίημα), τις οποίες κλήθηκαν να τοποθετήσουν σε διαδοχική σειρά. Η επόμενη οδηγία αφορούσε στην αναδιήγηση της ιστορίας, έχοντας ως βάση αναφοράς τη διαδοχή που είχαν φτιάξει οι ίδιοι/-ιες. Κάθε μαθητής/-τρια όφειλε να βοηθήσει τον διπλανό του/της στην ορθή τοποθέτηση των εικόνων, ενώ καλούνταν ο καθένας με τη σειρά του να αφηγηθεί προφορικά την ιστορία που «υποστήριζαν» αυτές οι εικόνες.

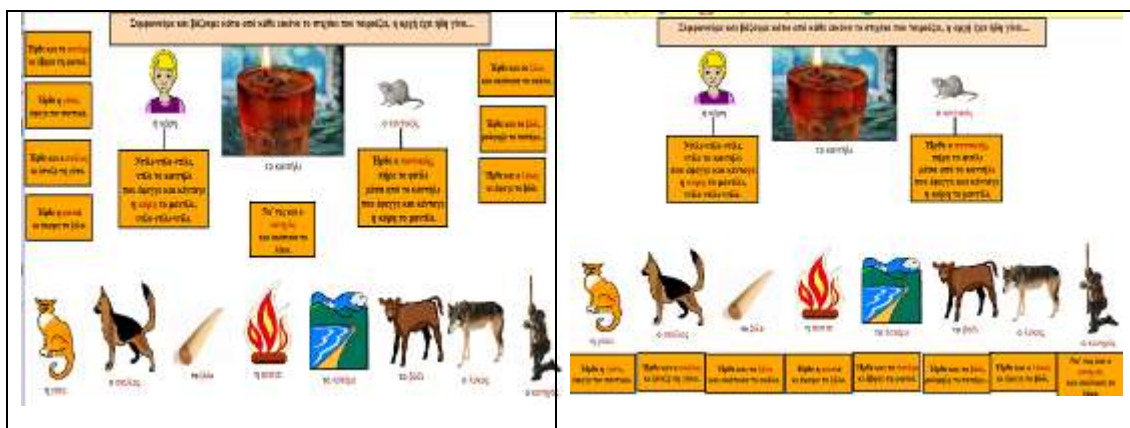

3η & 4η διδακτική ώρα

Αφού έγιναν οι απαραίτητες συμφωνίες για τον τρόπο εργασίας στον Η/Υ κάθε ομάδα (ο φορητός Η/Υ θα είναι τοποθετημένος με τρόπο ώστε κάθε παιδί να μπορεί να βλέπει την οθόνη, κάθε μέλος της ομάδας έχει συγκεκριμένη σειρά στη χρήση του Η/Υ, όλοι/-ες οι μαθητές/-τριες συνεργάζονται και βοηθούν ο ένας τον άλλο, ώστε να ολοκληρώσουν με επιτυχία την εργασία που τους ανατίθεται, όταν υπάρχει πρόβλημα ενημερώνουν την εκπαιδευτικό περιμένοντας τη σειρά τους σε περίπτωση που είναι απασχολημένη με κάποια άλλη ομάδα...), ενώ προβλήθηκε στον πίνακα της τάξης με

τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα το αρχείο Kidspiration με τις εικόνες των ηρώων του τραγουδιού αλλά και κείμενα που αντιστοιχούν σε καθέναν.

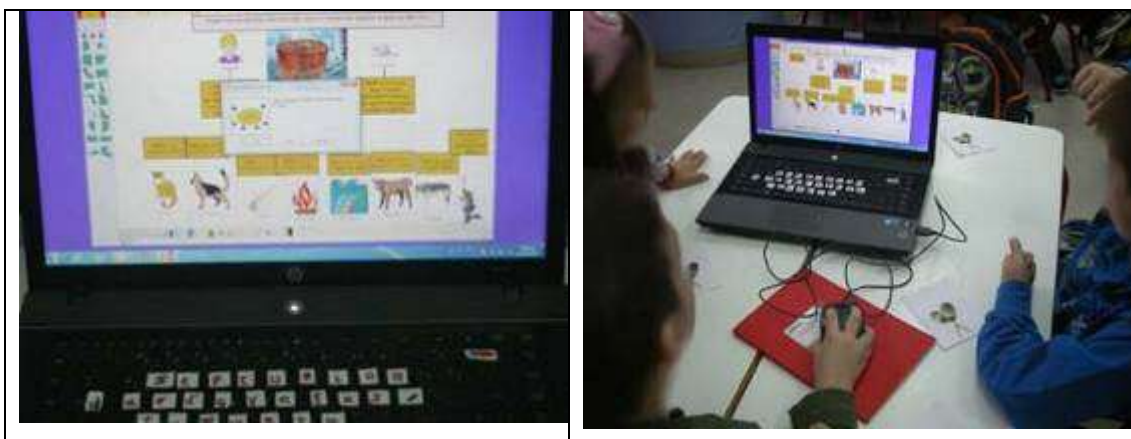
Το περιεχόμενο των πλαισίων κειμένου ανακοινώθηκε στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης και αυτοί/-ές γρήγορα διαπίστωσαν ότι είναι τα λόγια από το τραγούδι που άκουσαν στην προηγούμενη συνάντησή μας. Επιπλέον, σχολιάστηκε η σειρά τοποθέτησης των εικόνων που ήταν ίδια με τη σειρά των εικόνων που οι ίδιοι/-ιες τοποθέτησαν. Η παρακίνηση για την αντιστοίχιση των εικόνων με τα κείμενα πλαισίου δεν δημιούργησε ιδιαίτερες δυσκολίες στα μέλη των ομάδων. Αν και τα κείμενα ήταν διασκορπισμένα η χρωματική επισήμανση της λέξης που αντιστοιχούσε στην εικόνα του κάθε φορά πρωταγωνιστή της ιστορίας καθοδηγούσε τις επιλογές των παιδιών.

Η μόνη δυσκολία ορισμένων παιδιών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της δραστηριότητας αφορούσε στη χρήση του ποντικιού κατά τη μετακίνηση του πλαισίου κειμένου ή της εικόνας. Στις περιπτώσεις των μαθητών/-τριών στις οποίες διαπιστώθηκε τέτοιου είδους δυσκολία, τους δόθηκε περισσότερος χρόνος να πειραματιστούν στη χρήση του ποντικιού. Χρειάστηκε, μάλιστα, να επισημανθεί ότι δεν χρειάζεται βιασύνη και ότι όλα τα παιδιά μπορούν να τα καταφέρουν, αρκεί να τους δοθεί η δυνατότητα να δοκιμάσουν. Οι συγκεκριμένοι/-ες μαθητές/-τριες της τάξης έχουν την εμπειρία του μαθήματος των Η/Υ, αφού κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά στο σχολικό τους πρόγραμμα υπήρχε μία ώρα διδασκαλίας των Τ.Π.Ε., όπως όμως διαπιστώθηκε, κάποιοι/-ες μαθητές/-τριες –που αποτελούν βέβαια τη μειοψηφία της τάξης– δεν έχει ακόμη την ευχέρεια χρήσης του Η/Υ, στοιχείο που έγινε σεβαστό κατά την εφαρμογή. Από την άλλη όμως πλευρά υπήρξαν ομάδες που ολοκλήρωσαν την εργασία τους στον φορητό Η/Υ της ομάδας τους σχετικά γρήγορα. Σε αυτές προτάθηκε να εργαστεί το κάθε μέλος της ομάδας ξεχωριστά, ολοκληρώνοντας την αντιστοίχιση όλων των εικόνων με το πλαίσιο κειμένου. Έτσι, για κάποιους/-ες μαθητές/-τριες η αντιστοίχιση έγινε για τις 8 εικόνες που διετίθεντο από τον καθένα ξεχωριστά, ενώ για κάποιους/-ες άλλους/-ες η αντιστοίχιση έγινε μόνο για δύο εικόνες. Παρόλα αυτά, το σύνολο της τάξης μέσα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα διαπίστωσε ότι οι εικόνες και τα κείμενα που αντιστοιχισαν

αποτελούν διαδοχικά γεγονότα της ίδιας ιστορίας, ενώ τα μέλη των ομάδων εξασκήθηκαν στη μετακίνηση εικόνων αλλά και πλαισίων κειμένου με τη χρήση του ποντικιού. Παράλληλα, μέσα από τη χρήση του συγκεκριμένου λογισμικού γνώρισαν την εντολή της αναίρεσης (επιλογή που παρατήρησαν ότι κατέφευγα κάθε φορά που γινόταν μια λάθος κίνηση και τα μέλη των ομάδων ζητούσαν τη βοήθειά μου) αλλά και την εντολή της αποθήκευσης (για την οποία όταν εξηγήθηκε, διαπιστώθηκε ότι μάλλον δε τη θυμόταν τα παιδιά από τα μαθήματα που είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν στο μάθημα της Πληροφορικής κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά).

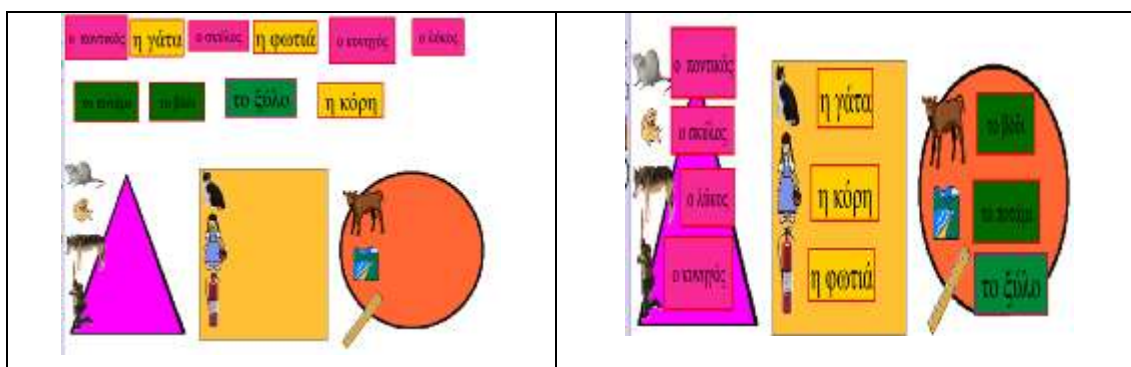

Πριν από την αποθήκευση της εργασίας τους, τα μέλη των ομάδων παρακινήθηκαν να τη συγκρίνουν με την εκτυπωμένη μορφή της επαλήθευσης που δίνονταν στο συνοδευτικό υλικό του σεναρίου επιβεβαιώνοντας τις επιλογές τους.

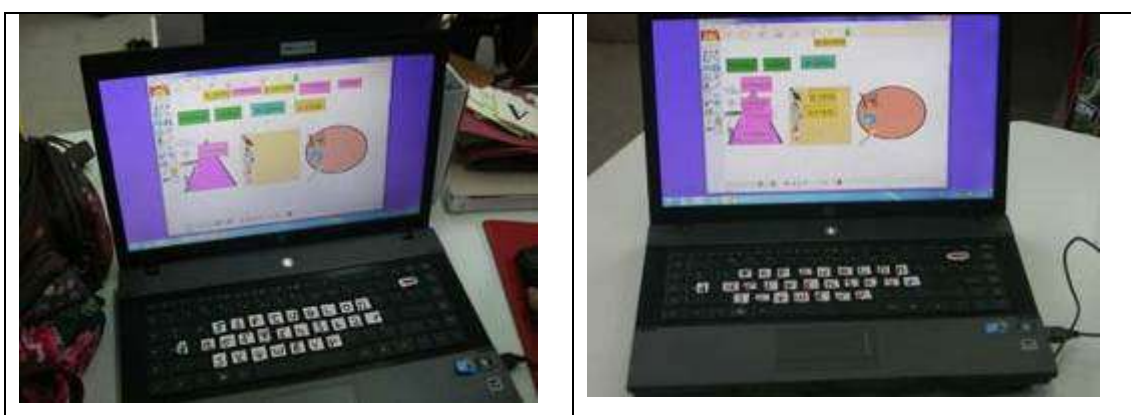
Στη συνέχεια παρουσιάστηκε στην ολομέλεια της τάξης το επόμενο αρχείο Kidspiration, το οποίο σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου θα δίνονταν εκτυπωμένο στις ομάδες της τάξης ώστε τα μέλη τους να προχωρήσουν στην εισαγωγή των εικόνων και μετά στην αντιστοίχιση εικόνων-λέξεων που θα έβρισκαν στο συγκεκριμένο αρχείο.

Στο σημείο αυτό υπήρξε μια διαφοροποίηση, αφού επιλέχθηκε η παρουσίαση των λέξεων μαζί με τις διαθέσιμες εικόνες (που δίνονταν άλλωστε στο συνοδευτικό υλικό). Με τον τρόπο αυτό η δραστηριότητα επιλέχθηκε να μην έχει επιπλέον βαθμό δυσκολίας (εισαγωγή εικόνων), αφού η εφαρμογή της γίνεται στην αρχή της σχολικής χρονιάς και για ορισμένα παιδιά χρειάζεται να δοθεί περισσότερος χρόνος εξοικείωσης με τη χρήση του H/Y και των δυνατοτήτων που αυτός παρέχει. Κατά την

παρουσίαση των οδηγιών στην ολομέλεια της τάξης αναφέρθηκε στους/στις μαθητές/-τριες η ύπαρξη των τριών σχημάτων (τρίγωνο, τετράγωνο και κύκλος) για να αποφευχθεί η αναφορά στα τρία γένη, όμως τα παιδιά έδειξαν ότι θυμόταν τη συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση αφού χωρίς ιδιαίτερη παρακίνηση αναφέρθηκαν στα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα ονόματα.

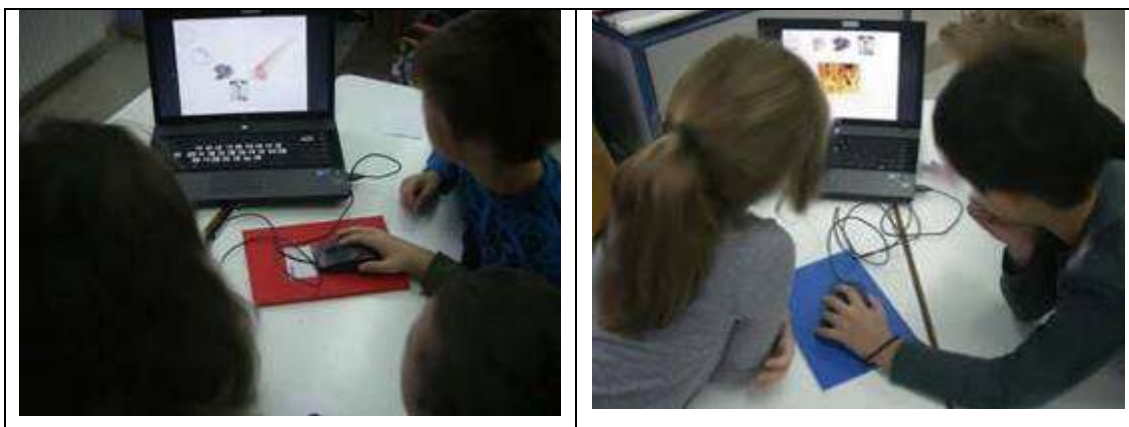
Η αντιστοίχιση των λέξεων με τις εικόνες τους έγινε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία και η χρήση του εκτυπωμένου φύλλου που δόθηκε στις ομάδες της τάξης επιβεβαίωσε την ορθότητα των επιλογών τους. Ο χρόνος όμως που αφιερώθηκε για την πραγματοποίηση των παραπάνω υπήρξε πολύ μεγαλύτερος από τον προβλεπόμενο. Στον αρχικό σχεδιασμό προβλέπονταν η ενασχόληση με τα συγκεκριμένα αρχεία Kidspiration να γίνει στο τέλος του πρώτου δίωρου. Στην πράξη όμως διαπιστώθηκε η χρονική επέκταση των δραστηριοτήτων, η οποία οφείλεται – εκτός των απαιτήσεων των ίδιων των δραστηριοτήτων–και στην προτεραιότητα εξοικείωσης των παιδιών με τη χρήση του Η/Υ και του ποντικιού, που τέθηκε κατά την εφαρμογή του πρώτου σεναρίου για τη συγκεκριμένη τάξη.

Στο χρόνο που απέμεινε για το χτύπημα του κουδουνιού οι μαθητές/-τριες της τάξης είχαν την ευκαιρία να ξανακούσουν το τραγούδι ενώ παράλληλα προχωρούσαν στην εναλλαγή των διαφανειών του αρχείου παρουσίασης με τις «Εικόνες του

ποιήματος», τις οποίες διαπίστωσαν ότι έχουν στον φάκελο που αποθηκεύτηκε στον Η/Υ κάθε ομάδας.

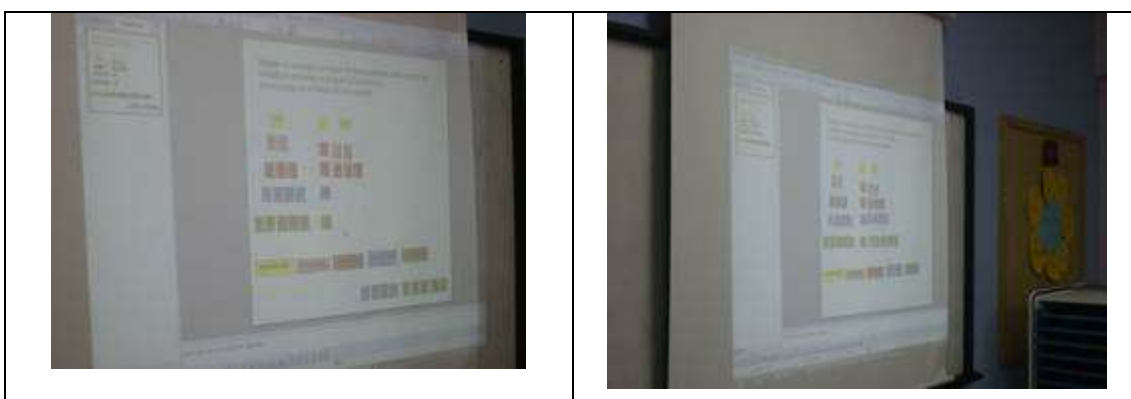
5η & 6η διδακτική ώρα

Στην αρχή της συνάντησής μας παρουσιάστηκε στην ολομέλεια και με τη βοήθεια του κεντρικού Η/Υ αλλά και του ανακλαστικού προβολέα της τάξης η εργασία συλλαβισμού του τετραδίου εργασιών (Εργ. 4, σ. 12, Α' τεύχος) η οποία είχε ήδη γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης στα πλαίσια της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος. Εκείνο που διασκέδασε ιδιαίτερα τα παιδιά ήταν η χρήση των μουσικών οργάνων, με τη συνοδεία των οποίων έγινε ο συλλαβισμός των λέξεων. Ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας κρατούσε στα χέρια του το μουσικό όργανο που την αντιπροσώπευε ενώ τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας συμμετείχαν στο χωρισμό των λέξεων με τα χτυπήματα των χεριών τους. Με τη βοήθεια των ίδιων μέσων, οι μαθητές/-τριες στην ολομέλεια της τάξης κλήθηκαν να κατηγοριοποιήσουν τις «πλαστές» λέξεις –που προσφέρονταν σε ένα αρχείο παρουσίασης– ανάλογα με τον αριθμό των κομματιών τους (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1ο Βήμα > 2ο δίωρο > Αριθμός συλλαβών). Κατά τον συλλαβισμό των παραπάνω λέξεων προκλήθηκαν οι μαθητές/-τριες της τάξης να σχολιάσουν το περιεχόμενό τους. Δεν έγινε αναφορά στον όρο *ψευδολέξεις*, αλλά στην έννοια που ο όρος υπονοεί, ότι δηλαδή είναι 'λέξεις χωρίς νόημα': «τι μπορεί να σημαίνει ντίλι»; Από την άλλη πλευρά, έγινε αναφορά

στις λέξεις που χρησιμοποιούνται στην άσκηση 4 του σχολικού βιβλίου, αλλά και της παρουσίασης Powerpoint (οι οποίες δίνουν όνομα σε πράγματα και χώρους).

Στη συνέχεια τα μέλη των ομάδων κλήθηκαν στον πίνακα και στον κεντρικό Η/Υ της τάξης προκειμένου να συμβάλλουν στην μετακίνηση των συλλαβών/χωρισμένων λέξεων και στην αντιστοίχισή τους με τους όρους «μονοσύλλαβη», «δισύλλαβη». Από τη συζήτηση σχετικά με την ερμηνεία των συγκεκριμένων όρων διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές/τριες της τάξης είχαν γνώση του μηχανισμού του συλλαβισμού και των συναφών όρων και έτσι η συγκεκριμένη εργασία λειτούργησε ως εμπέδωση των όσων είχαν διδαχθεί στο μάθημα της γλώσσας αλλά και ως αφορμή να πειραματιστούν με τη χρήση του «ποντικιού» και της μετακίνησης πλαισίου κειμένου (drag & drop).

Παρόμοια εργάστηκαν οι μαθητές/-τριες της τάξης στα πλαίσια των ομάδων τους και στον φορητό Η/Υ τους. Για κάποια παιδιά διαπιστώθηκε για μια ακόμη φορά ότι δεν είναι εξοικειωμένα με τη χρήση του ποντικιού.

Η παρακίνησή τους αλλά και η υποστήριξη των υπόλοιπων μελών της ομάδας τους τους έπεισε να «δοκιμάσουν», συμβάλλοντας στην ολοκλήρωση μιας ομαδικής εργασίας (για την οποία υπήρξε προηγούμενη συμφωνία ότι κάθε ένας θα πρέπει να «δοκιμάσει» να μετακινήσει τουλάχιστον δύο πλαίσια).

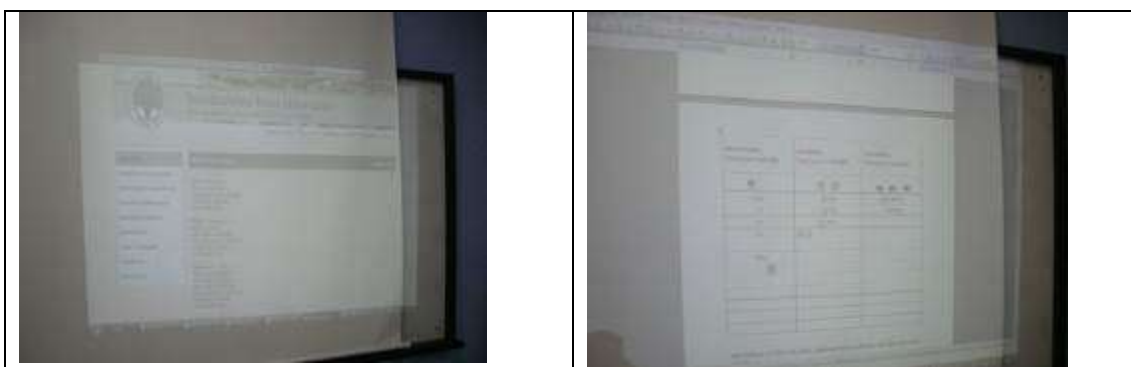

Το επίπεδο εξοικείωσης των συγκεκριμένων μαθητών/-τριών της τάξης ήταν το κριτήριο για την εφαρμογή της επόμενης δραστηριότητας που προτείνεται στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου. Σύμφωνα με αυτόν αναγνωρίζεται ότι πρόκειται για «μύηση» των παιδιών σε πιο σύνθετες εργασίες όσον αφορά στη χρήση του Η/Υ για αυτό και η εφαρμογή του αναπροσαρμόστηκε αντίστοιχα με τις δυνατότητες χρήσης του Η/Υ από τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης.

Στις ομάδες μοιράστηκε ένα φύλλο εργασίας (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1ο Βήμα > 2ο δώρο > Αντιγραφή κειμένου), στο οποίο δίνονταν οδηγίες για

την πρόσβαση στην ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, από την οποία κάθε ομάδα θα έπρεπε να αντιγράψει και επικολλήσει στο «ψηφιακό» φύλλο εργασίας μια συγκεκριμένη στροφή του ποιήματος. Στους φορητούς Η/Υ των ομάδων ήταν αποθηκευμένα τα σχετικά αρχεία αλλά η περιορισμένη εμπειρία των μαθητών/τριών στο άνοιγμα αρχείου αλλά στη χρήση υπερσύνδεσης ακύρωσαν την ύπαρξη των συγκεκριμένων οδηγιών. Η αναπροσαρμογή της δραστηριότητας περιλάμβανε αρχικά την πρόσβαση στην ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου με τη βοήθεια του κεντρικού Η/Υ της τάξης. Μετά την ανάγνωση του ποιήματος –κατά την οποία οι μαθητές/-τριες της τάξης συνόδευαν και συμπλήρωναν την απαγγελία– σχολιάστηκαν τα βασικά στοιχεία του συγκεκριμένου κειμενικού είδους (στίχος, στροφή) και έγινε επίδειξη της διαδικασίας αντιγραφής/επικόλλησης μιας στροφής του ποιήματος. Όπως διαπιστώθηκε η συγκεκριμένη διαδικασία φάνηκε αρκετά περίπλοκη για τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης («μαύρισμα», δεξί κλικ για αντιγραφή ή αποκοπή και μεταφορά σε άλλο σημείο του κειμένου όπου γίνεται και πάλι δεξί κλικ για επικόλληση) για αυτό και χρειάστηκε να αναλυθεί στα επιμέρους σημεία της. Χρειάστηκε αρκετή υπομονή και επιμονή ώστε όλοι οι μαθητές/τριες της τάξης να πάρουν τη θέση τους στον κεντρικό Η/Υ και επιχειρήσουν με επιτυχία την αποκοπή και επικόλληση μιας λέξης στη στήλη που ταιριάζει (ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών). Για μια ακόμη φορά οι μαθητές/-τριες της τάξης είχαν την ευκαιρία να επιβεβαιώσουν τις γνώσεις τους όσον αφορά στον συλλαβισμό των λέξεων και την κατηγοριοποίησή τους.

Ωστόσο, όσον αφορά στη χρήση του ποντικιού για την αποκοπή και επικόλληση επιμέρους λέξεων από τη στροφή του ποιήματος διαπιστώθηκε ότι βρίσκονται στα πρώτα στάδια κατάκτησης της συγκεκριμένης δεξιότητας.

Η συγκεκριμένη όμως διδακτική επιλογή είχε ως συνέπεια να μείνει ελάχιστος χρόνος για την εργασία στις ομάδες (όπου η αντιγραφή και επικόλληση της 9ης στροφής του ποιήματος έγινε από εμένα στο ψηφιακό φύλλο εργασίας τους) και τη μη αδυναμία ολοκλήρωσής της. Όμως έστω και σε αυτή τη μορφή ένας από τους στόχους του σεναρίου (η εξοικείωση των μαθητών/-τριών με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών) γνώρισε τα πρώτα στάδια κατάκτησής της. Η ενασχόληση των μαθητών/-τριών με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα τους έδωσε μια πρώτη ευκαιρία εξάσκησης στη χρήση των εντολών αποκοπής/επικόλλησης αλλά και της αποθήκευσης. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να αναφερθούμε στην αφετηρία της χρήσης των συγκεκριμένων εντολών και όχι στο τελικό αποτέλεσμα. Πρόκειται για την αρχή μιας διαδικασίας και όχι στο τελικό προϊόν. Η δυνατότητα αντιγραφής / αποκοπής / επικόλλησης / μετακίνησης μιας εικόνας ή πλαισίου κειμένου με τη χρήση του Η/Υ έχει παρουσιαστεί στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης. Η εκμετάλλευση της δυνατότητας αυτής και η εμπέδωση της διαδικαστικής γνώσης που

αυτή προϋποθέτει θα πρέπει να αξιοποιηθεί και στο μέλλον κατά την εφαρμογή και άλλων σεναρίων. Εξάλλου, πρόκειται για την εφαρμογή του πρώτου σεναρίου στην τάξη γεγονός που δικαιολογεί κάποιες δραστηριότητες ως «προετοιμασία» και για αυτές που θα ακολουθήσουν με την εφαρμογή επιπλέον σεναρίων.

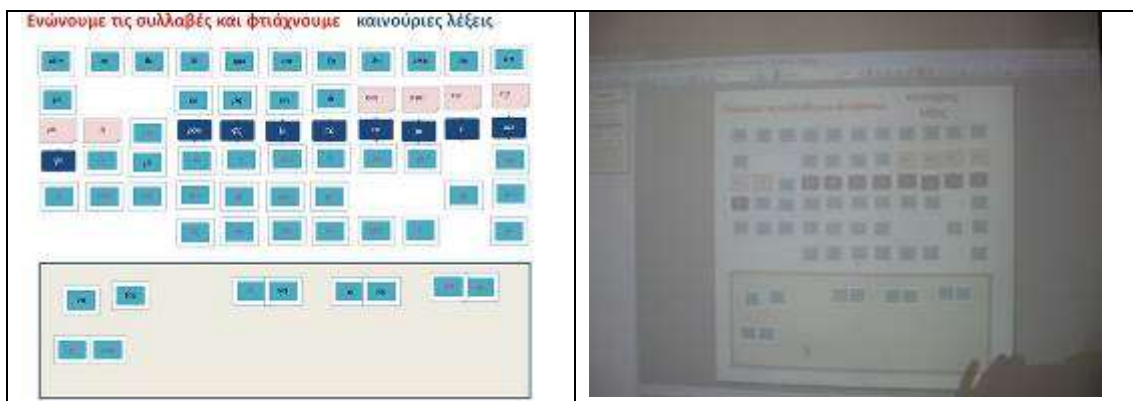
7η & 8η διδακτική ώρα

Για τη σημερινή μας συνάντηση επιλέχθηκε η αξιοποίηση του αρχείου παρουσίασης (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 2ο Βήμα > 3ο δίωρο > Νέες συλλαβές), όπου οι λέξεις της τελευταίας στροφής του ποιήματος παρέχονται με τη μορφή συλλαβών και οι μαθητές/τριες της τάξης καλούνται αφού διαπιστώσουν τη λογική παρουσίασης των πλαισίων κειμένου (πρόκειται για συλλαβές που αν ενωθούν μας δίνουν λέξεις του ποιήματος) παρακινούνται να δημιουργήσουν με αυτές τις συλλαβές νέες λέξεις διαφορετικές από αυτές του ποιήματος. Στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης έγινε παρουσίαση του συγκεκριμένου αρχείου με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα και ακολούθησε η πρώτη προσπάθεια δημιουργίας νέων λέξεων. Στην ολομέλεια της τάξης εξηγήθηκε ότι ο μόνος περιορισμός αφορά τη χρήση μόνο των συλλαβών που δίνονται στον συγκεκριμένο πίνακα, ενώ δηλώθηκε ότι μπορούν να αντιγράφουν (επιδεικνύεται και πάλι η χρήση της εντολής «αντιγραφή» και «επικόλληση») την ίδια συλλαβή/πλαίσιο κειμένου για να τη χρησιμοποιήσουν σε μια νέα λέξη. Στην αρχή της διαδικασίας οι μαθητές/-τριες της τάξης έδειξαν κάποια αμηχανία εκφράζοντας ταυτόχρονα την αδυναμία ανταπόκρισης σε ό,τι τους ζητούνταν. Στη φάση αυτή η επίδειξη της εκτυπωμένης μορφής των διαφανειών από το συνοδευτικό υλικό (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 2ο Βήμα > 3ο δίωρο > Νέες συλλαβές_επαλήθευση) με την ύπαρξη σχετικών λέξεων που δημιουργήθηκαν από τις συλλαβές που δίνονταν, ενεργοποίησε τους/τις μαθητές/-τριες που άρχισαν να παρατηρούν στην οθόνη του φορητού Η/Υ της ομάδας τους στις δοσμένες συλλαβές. Σε σύντομο χρονικό διάστημα όλες οι ομάδες είχαν να αναφέρουν ένα δικό τους

παράδειγμα (νάτος, λίνα, από, φακό, κεντά) και ενώ σχεδιάζα να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο στην εργασία σε επίπεδο ολομέλειας τα μέλη των ομάδων άρχισαν να συζητούν μεταξύ τους και να επικεντρώνονται στο έργο τους, τη δημιουργία όσο γίνεται περισσότερων λέξεων για την απόκτηση περισσότερων «πόντων» για την ομάδα τους.

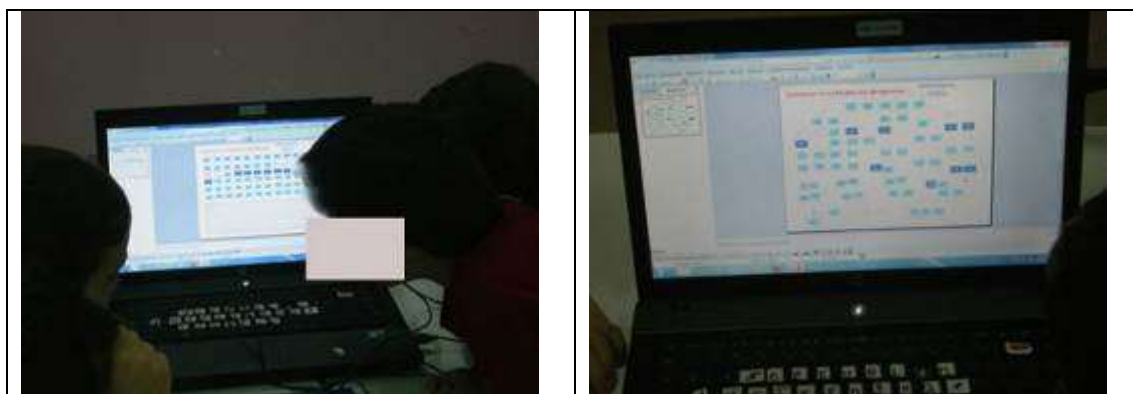

Μια τελευταία συμφωνία που έγινε αφορούσε το γεγονός ότι μόνο η ορθογραφημένη γραφή των λέξεων που θα εισηγηθούν τα μέλη των ομάδων θα τους παρείχε έναν ολόκληρο πόντο. Η ενεργοποίηση των μαθητών/-τριών ήταν εξαιρετική και μάλιστα κάθε φορά που δημιουργούσαν μια λέξη το ενδιαφέρον τους αυξανόταν (ίσως γιατί το κενό μεταξύ των πλαισίων βοηθούσε στον εντοπισμό επιμέρους συλλαβών για τη δημιουργία μιας νέας λέξης). Για όσο χρόνο οι ομάδες εργάζονταν, η δική μου συμβολή ήταν να τους παρακινώ και να δείχνω τον θαυμασμό μου για τις επιλογές τους, ενώ παράλληλα κάποια από τα μέλη των ομάδων ζητούσαν να τους ξαναθυμίσω τη διαδικασία της αντιγραφής / επικόλλησης ενός πλαισίου κειμένου, αλλά και την επιβεβαίωση των ορθογραφικών τους επιλογών.⁴ Η ολοκλήρωση της διαδικασίας έφτασε με την εξάντληση του χρονικού ορίου που είχε τεθεί ενώ τα μέλη των ομάδων δήλωναν ότι θα μπορούσαν να βρουν περισσότερες λέξεις αν τους

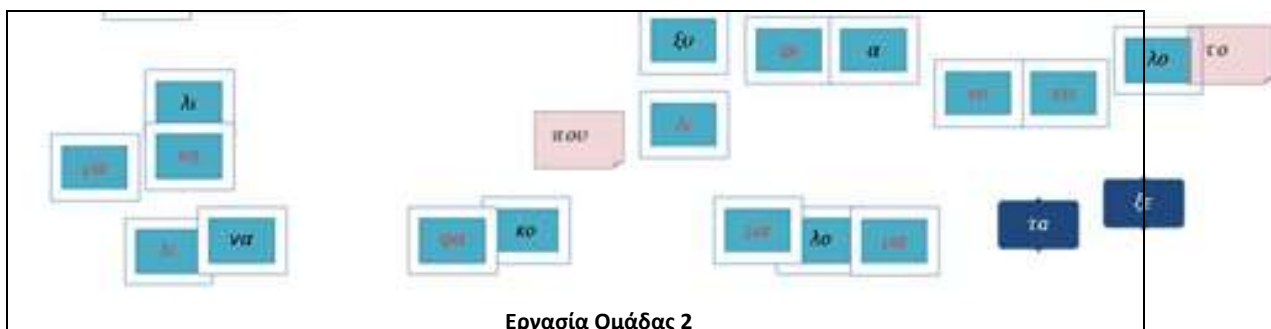
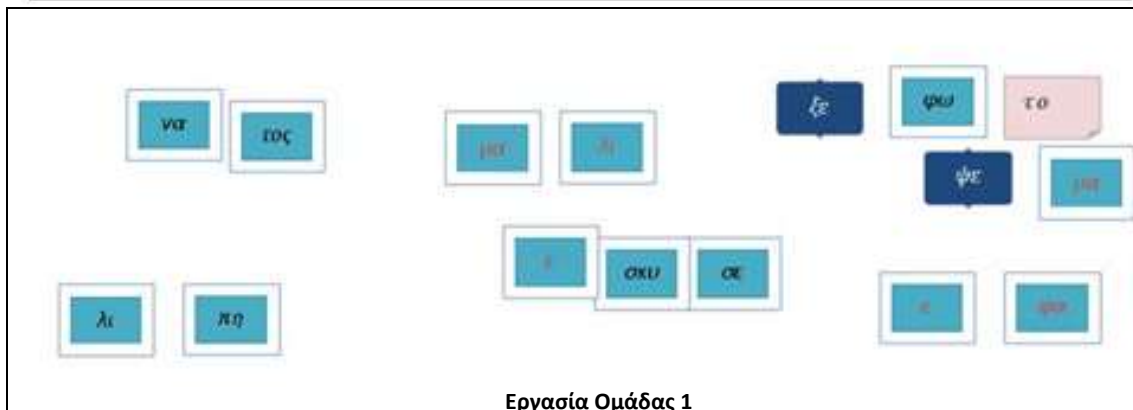
⁴ Σε ορισμένες περιπτώσεις επίσης χρειάστηκε να διαγράψουμε το πλαίσιο για την εγγραφή των νέων λέξεων επειδή αυτό καθιστούσε αδύνατη την προβολή των μεταφορά πλαισίων σε πρώτο πλάνο.

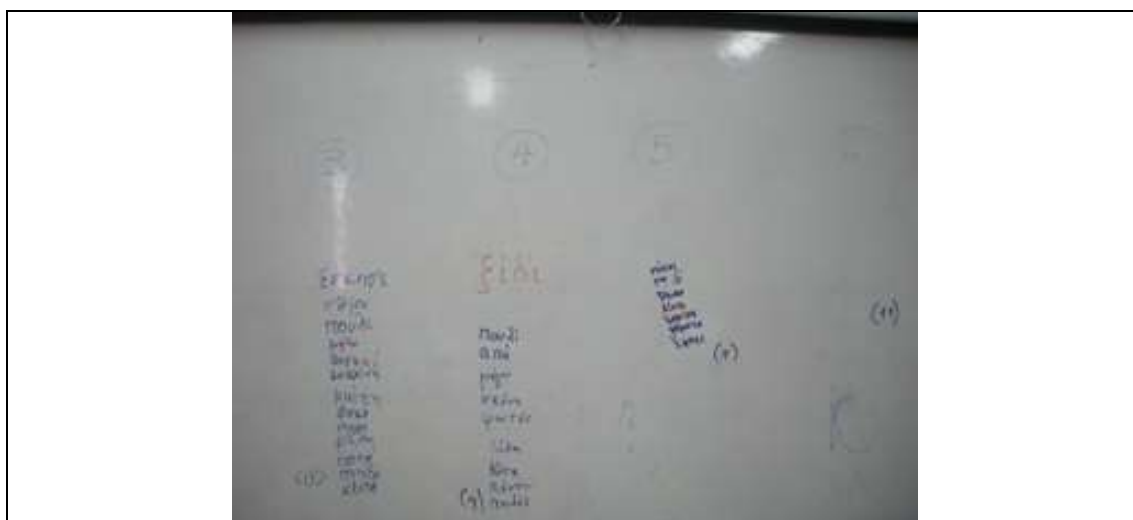
δίνονταν περισσότερος χρόνος. Στη φάση αυτή οι μαθητές/-τριες της τάξης ρωτήθηκαν σχετικά με τη διαδικασία της αποθήκευσης των εργασιών τους αλλά και την αναγκαιότητά της. Και ενώ οι περισσότερες ομάδες έδειξαν ότι δεν είχαν δυσκολία στην αποθήκευση της εργασίας τους (επιχείρησαν να κλείσουν το αρχείο και απάντησαν θετικά στην ερώτηση για αποθήκευση της εργασίας) όταν χρειάστηκε να επανέλθουν στο αρχείο για να παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης τις λέξεις που δημιούργησαν κάποια από τα μέλη των ομάδων δήλωσαν ότι τις έχασαν τις λέξεις αφού έκλεισαν το αρχείο. Η δοκιμή ανοίγματος του αρχείου αποκάλυψε ότι με την αποθήκευση που είχε προηγηθεί η εργασία τους «είχε μείνει στον Η/Υ», γεγονός που καθυσάχασε τα παιδιά ενώ παράλληλα συνέβαλλε στο να καταλάβουν τη συμβολή και χρησιμότητα της συγκεκριμένης εντολής.

Στη συνέχεια, εκπρόσωπος της κάθε ομάδας κατέγραψε στον πίνακα της τάξης τις λέξεις που εντοπίστηκαν. Κατά τη γραφή των λέξεων –και για τον υπολογισμό του «πόντου» για καθεμία– ο εκπρόσωπος της ομάδας ήταν επιφορτισμένος να προτείνει την ορθογραφημένη γραφή της η οποία επισημαίνονταν με τη χρήση μαρκαδόρου με κόκκινο χρώμα.

Η συγκομιδή των λέξεων ήταν μεγάλη –ενώ σχολιάστηκε η επανάληψη ορισμένων λέξεων ως αντιγραφή από άλλες ομάδες– αντίστοιχη με τη χαρά των μαθητών/-τριών για τη συγκέντρωση τόσων «βαθμών».

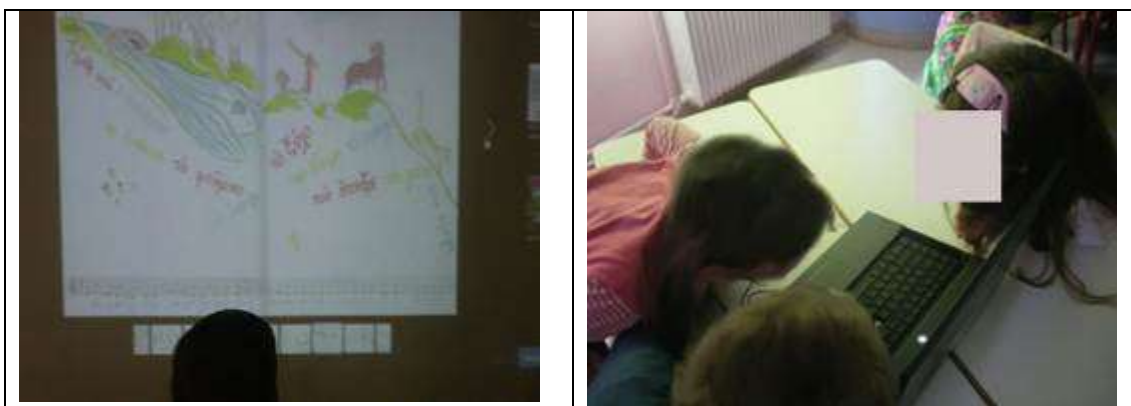
Η εργασία θα μπορούσε να συνεχιστεί και με τη συζήτηση για τη δυνατότητα γραφής επιπλέον λέξεων με τη διαφοροποιημένη χρήση γραφήματος ή μιας επιπλέον συλλαβής (κόψε / έκοψε, ψέματα / ψέμα, τόπο / ποτό / ποτά, μάγος / λίγος, τάμα / κύματα, εμένα / εσένα) ή διαφορετική θέση του τόνου (φιλία / φιλιά, κεφάλια / κεφαλιά), αλλά και με την επίδειξη των δυνατοτήτων του ορθογραφικού ελέγχου. (ρενα, ελισε, μαλι...). Επειδή, ωστόσο, διαπιστώθηκε ήδη πως κατά την εφαρμογή ο χρόνος που υπολογίστηκε στον σχεδιασμό του σεναρίου έχει υπερβεί τις αρχικές προσδοκίες, επιλέχθηκε να προχωρήσουμε στην επόμενη δραστηριότητα. Από την ενασχόληση των μαθητών/-τριών με τη συγκεκριμένη εργασία διαπιστώθηκε ότι, χωρίς να γίνει αναφορά σε όρους 'μεταγλώσσας', επιχειρήθηκε η διαισθητική κατανόηση των μηχανισμών της ανάγνωσης και της γραφής μέσα από το παιχνίδι των συλλαβών, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία για την εξάσκηση της φωνολογικής ενημερότητας των μαθητών/-τριών της τάξης.

Στη συνέχεια υποδείχτηκε στην ολομέλεια της τάξης ότι θα ακούσουμε μια διαφορετική εκδοχή του ποιήματος με την προβολή του στον πίνακα της τάξης. Με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα οι μαθητές/-τριες της τάξης είχαν την

ευκαιρία να παρατηρήσουν τις ενέργειες αναζήτησης του ποιήματος «Ντίλι ντίλι ντίλι» των εκδόσεων Ίκαρος, το οποίο τους εντυπωσίασε ιδιαίτερα καθώς προσφέρεται με τη μορφή [ψηφιακού](#) βιβλίου. Οι μαθητές/-τριες της τάξης διαπίστωσαν όμως με έκπληξη ότι στο βιβλίο αυτό η ιστορία παρουσιάζεται πολύ μικρότερη από αυτή που έχουν γνωρίσει είτε στην έντυπη μορφή της (από το [Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού](#)), είτε ως ακρόαση από το [YouTube](#) (δεν επιλέχθηκε η παρουσίαση του τραγουδιού από τον ψηφιακό δίσκο της Δόμνας Σαμίου για εξοικονόμηση χρόνου), γι' αυτό παρακινήθηκαν να αναφέρουν τα σημεία που διαφοροποιούν το συγκεκριμένο ποίημα από τα προηγούμενα. Εκπρόσωποι των ομάδων εστίασαν τις αναφορές τους στις διαφορές και τις ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσά τους (αντικατάσταση της φωτιάς από τον φούρνο και στην απουσία ηρώων όπως το βόδι, λύκος, κυνηγός), ενώ στο τέλος της συνάντησής μας είχαν την ευκαιρία να ακούσουν για μια ακόμη φορά το τραγούδι στον Η/Υ της ομάδας τους.

9η & 10η διδακτική ώρα

Στο τελευταίο δίωρο της εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου επιλέχθηκε η ενασχόληση των μαθητών/-τριών της τάξης με το περιεχόμενο του ποιήματος «Ντίλι ντίλι ντίλι», αυτή τη φορά όμως χωρίς την υποβοήθηση των εικόνων (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1ο Βήμα > 2ο δίωρο > Διαδοχική σειρά). Οι μαθητές/-τριες κλήθηκαν να τοποθετήσουν (με τη χρήση εντολής drag & drop) κάτω από καθεμία

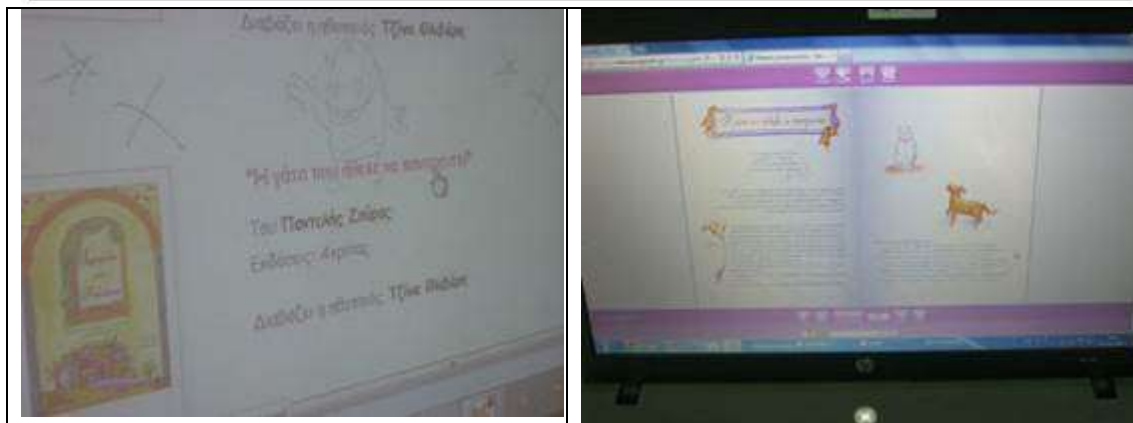

λεζάντα/λέξη («το βόδι») τους στίχους («Ηρθε και το βόδι, ρούφηξε το ποτάμι») που ταιριάζουν σε αυτή.

Η επιλογή της χρονικής μετατόπισης της συγκεκριμένης εργασίας ήταν συνέπεια της επέκτασης κάποιων δραστηριοτήτων που στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου είχε εκτιμηθεί ότι θα χρειάζονταν λιγότερο χρόνο για την υλοποίησή τους. Όμως η συμμετοχή και η ανταπόκριση των παιδιών στις απαιτήσεις της δραστηριότητας συνηγορούν στη διατύπωση της άποψης ότι ίσως υπήρξε και η πιο κατάλληλη χρονική στιγμή για την εφαρμογή της, αφού οι μαθητές/-τριες της τάξης γνωρίζοντας το περιεχόμενο των στίχων κάθε στροφής ήταν σε θέση να προχωρήσουν στις αντίστοιχες μετακινήσεις με απόλυτη σιγουριά. Εκείνο με το οποίο θα έπρεπε να εξοικειωθούν σε αυτή τη φάση, ήταν ο χειρισμός του ποντικιού για το σύρσιμο της κάθε στροφής στην κατάλληλη θέση. Για αυτό και ο χρόνος που αφιερώθηκε αφορούσε την εξοικείωση των μαθητών/-τριών με τη συγκεκριμένη δεξιότητα, εργασία που για ορισμένα παιδιά θα χρειαστεί να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος και να δοθούν επιπλέον ευκαιρίες χρήσης.

Στη συνέχεια επιχειρήθηκε η γνωριμία των παιδιών με τα περιεχόμενα του [Μικρού Αναγνώστη](#) και τις επιλογές που προσφέρονται εκεί. Από τα πρώτα τους σχόλια διαπιστώθηκε ότι είχαν ήδη κάποια γνώση για τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα από τη χρήση της στα πλαίσια της Φιλαναγνωσίας την προηγούμενη σχολική χρονιά.

Τα παιδιά καθοδηγήθηκαν να εντοπίσουν το παραμύθι «[Η γάτα που ήθελε να παντρευτεί](#)» αλλά τελικά οι περισσότερες ομάδες χρειάστηκαν τη συμβολή μου⁵ για την επιλογή του συγκεκριμένου κειμένου. Στα μέλη των ομάδων δόθηκε χρόνος για να «ξεφυλλίσουν» το βιβλίο και να περιεργαστούν τις εικόνες του ενώ η ακρόαση του παραμυθιού έγινε στην ολομέλεια της τάξης, με τη χρήση του κεντρικού Η/Υ, των ηχείων του και του ανακλαστικού προβολέα. Ήδη με την εμφάνιση του δεύτερου ήρωα/υποψήφιου γαμπρού κάποια από τα παιδιά εντόπισαν την ομοιότητα του παραμυθιού με το παραδοσιακό κλιμακωτό ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι» προτείνοντας επίσης και την πρόσθεση και άλλων ηρώων στην ιστορία.

⁵ Εκτός των άλλων δυσκολιών (που αφορούσαν στη χρήση του Η/Υ και στην αναζήτηση στο διαδίκτυο) δημιουργήθηκαν κάποια προβλήματα σχετικά με την πρόσβαση ορισμένων Η/Υ στο διαδίκτυο αλλά και την «καθυστέρηση» στο άνοιγμα της συγκεκριμένης ιστοσελίδας.

Ο χρόνος που απέμεινε για τη λήξη της διδακτικής ώρας δεν επέτρεπε πολλές επιλογές για την επέκταση της δραστηριότητας και την αναζήτηση μιας άλλης εκδοχής για το τέλος της ιστορίας (είτε του ποιήματος είτε του παραμυθιού). Επιλέχθηκε τελικά οι μαθητές/τριες της τάξης να ζωγραφίσουν την ιστορία τοποθετώντας ανάμεσα στους ήρωές της και άλλα πρόσωπα/ζώα. Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν και πάλι ενώ όπως φάνηκε το ενδιαφέρον τους κατά την εφαρμογή του σεναρίου διατηρήθηκε αμείωτο μέχρι και την ολοκλήρωσή του. Απέμεινε όμως ανεφάρμοστη μια επιπλέον πρόταση του σεναρίου (δημιουργία μιας νέας ιστορίας με αντιστοίχιση εικόνων και κειμένου» και προετοιμασία για μια παρουσίαση) η υλοποίηση της οποίας θα χρειαζόταν περισσότερο χρόνο από αυτόν που είχε υπολογιστεί κατά το σχεδιασμό του σεναρίου. Ίσως επόμενη ευκαιρία εφαρμογής θα μπορούσε να συμπεριλάβει μια παρόμοια πρόταση.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1^ο Βήμα: «*Ντίλι ντίλι ντίλι*»

1ο δώρο:

Στο συνοδευτικό υλικό που δίνεται σε ξεχωριστό φάκελο υπάρχουν:

Για την παρουσίαση του ποιήματος, τη δραματοποίηση και την προφορική αναδίγηση της ιστορίας, το αρχείο του Λογισμικού Παρουσίασης με τίτλο «[Εικόνες ποιήματος](#)» (1^ο Βήμα 1^ο δώρο).

Για την αντιστοίχιση ηρώων με τους στίχους που αναφέρονται σε αυτούς, υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Ντίλι ντίλι](#)» και «[Ντίλι ντίλι επαλήθευση](#)» (1^ο Βήμα 1^ο δώρο).

Για τη διάκριση των ηρώων σε στήλες ανάλογα με το γένος τους, υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με [αντίστοιχο τίτλο](#) (1^ο Βήμα 1^ο δώρο).

2^ο δώρο

Για τις «Ασκήσεις συλλαβισμού» υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Αριθμός συλλαβών](#)» και «[Αριθμός συλλαβών επαλήθευση](#)» (1^ο Βήμα 2^ο δώρο)

Για την αντιγραφή κειμένου και κατάταξη λέξεων ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους υπάρχει ενδεικτικό αρχείο επεξεργαστή κειμένου με τίτλο «[Αντιγραφή κειμένου](#)» (για την 9 στροφή) και «[Αντιγραφή κειμένου επαλήθευση](#)».

Για την τοποθέτηση κειμένου σε διαδοχική σειρά υπάρχει αρχείο Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Διαδοχική σειρά](#)» (1^ο Βήμα 2^ο δώρο)

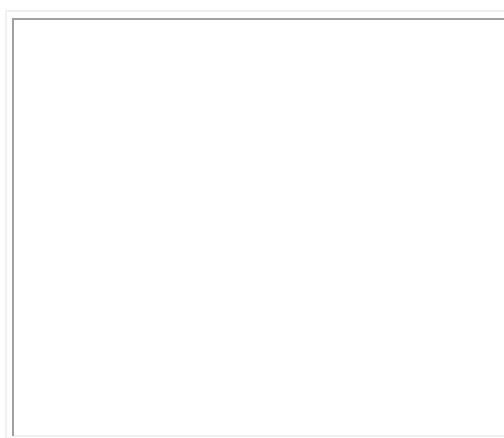
2^ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι» και μια γάτα

3^ο δίκωρο

Για τη δημιουργία νέων λέξεων με βάση ‘γνωστές’ συλλαβές υπάρχουν αρχεία του Λογισμικού Παρουσίασης με τίτλο «[Νέες συλλαβές](#)» και «[Νέες συλλαβές επαλήθευση](#)» (2^ο Βήμα 3^ο δίκωρο).

Οι λέξεις και οι συλλαβές τους (Φύλλο εργασίας για την 9^η στροφή)

Πηγαίνουμε στη σελίδα http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=262&cat_id=12 και αντιγράφουμε την 9^η στροφή του ποιήματος και μετά την τοποθετούμε (με αντιγραφή και επικόλληση) στον παρακάτω πίνακα:

Παίρνουμε μια μια τις λέξεις από τον πίνακα και τις βάζουμε (με «αποκοπή» και «επικόλληση») σε μια από τις παρακάτω στήλες. Κάθε μια σειρά θα έχει μόνο μια λέξη. Προσοχή! Λέξεις που υπάρχουν ήδη δεν πρέπει να τις ξαναβάλουμε στις στήλες (τις αφήνουμε στον πίνακα).

Μονοσύλλαβες Όταν έχουν 1 συλλαβή	Δισύλλαβες Όταν έχουν 2 συλλαβές	Τρισύλλαβες Όταν έχουν 3 συλλαβές
	 	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

και	βό δι	ρού φη ξε

Αφού βάλουμε τις λέξεις στις στήλες, αφήνουμε κενά σε κάθε μια, τόσα όσες είναι και οι συλλαβές της.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το μοτίβο της κλιμακωτής παρουσίασης δε συναντάται μόνο στο ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι». Υπάρχουν αρκετά δείγματα της παράδοσής μας (ενδεικτικά: το λαϊκό παραμύθι «[ο ποντικός και η θυγατέρα του](#)», το κείμενο της Φ. Παπαλουκά, «[Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς](#)» και όχι μόνο, καθώς υπάρχουν και άλλα κείμενα στα οποία συναντάται το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό (όπως είναι «Η παρέα» και «Ο Μακρυνούρης» από τις εκδόσεις Κίρκη αλλά και «Η πελώρια κολοκύθα» του Α. Tolstoi, των εκδόσεων Άμμος και το λαϊκό παραμύθι «Η κόκκινη κοτούλα», της Ζωρζ Σαρρή των εκδόσεων Πατάκης). Η παρουσίασή τους και η πιο συστηματική επεξεργασία τους (του ίδιου κειμένου από όλες τις ομάδες ή διαφορετικών κειμένων για κάθε μια) μπορεί να δώσει προοπτικές για την επέκταση του σεναρίου σε ένα πρόγραμμα φιλιαναγνωσίας, εστιάζοντας στο θέμα της διδακτικής ενότητας (ιστορίες όπου ήρωες είναι ζώα) είτε στο λογοτεχνικό είδος (κλιμακωτές ιστορίες).

Εξάλλου η εμπλοκή εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων ενέχει το ενδεχόμενο επέκτασης του σεναρίου σε διαφορετικά αντικείμενα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο αξιοποιεί ευκαιρίες που προσφέρονται στο σχολικό εγχειρίδιο, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα για επέκταση δραστηριοτήτων που συναντώνται σε αυτό, μέσα από την αξιοποίηση υλικού από το διαδίκτυο και τη χρήση του Η/Υ. Για την υποβοήθηση του/της εκπαιδευτικού έχει δημιουργηθεί συνοδευτικό υλικό σε ξεχωριστό φάκελο. Η εφαρμογή του προϋποθέτει την ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή την αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στην περίπτωση που υπάρχει στο σχολείο) για τη συζήτηση στην ολομέλεια και ενός Η/Υ για καθεμία ομάδα.

Κατά τον σχεδιασμό του σεναρίου τονίστηκε η αναγκαιότητα έμφασης στην ίδια τη διαδικασία, η οποία θα πρέπει να συμβαδίζει με την επιδίωξη επίτευξης

συγκεκριμένων στόχων (ως τελικό προϊόν της διαδικασίας). Επειδή πρόκειται για την πρώτη εφαρμογή σεναρίου στη συγκεκριμένη Β΄ Τάξη του σχολείου η παραπάνω επισήμανση καθόρισε τόσο τις διδακτικές επιλογές μου όσο και τη γενικότερη αποτίμηση της συμμετοχής των μαθητών/τριών στις δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό είχε προβλεφθεί ότι για ορισμένους/ες μαθητές/τριες της Β΄ Τάξης, η ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες του σεναρίου –κυρίως αυτές που αφορούν στη χρήση του Η/Υ– ίσως είναι μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Για τον λόγο αυτό δόθηκε ιδιαίτερη φροντίδα και ο απαραίτητος χρόνος για τη σχετική εξοικείωση τους, ώστε να αποκτήσουν άνεση στον χειρισμό του Η/Υ και τη χρήση του. Δεν θα ήταν δυνατό να αναφερθούμε στην κατάκτηση συγκεκριμένων στόχων που αφορούν στην εξοικείωση με τον Η/Υ ως μέσο γραμματισμού. Όμως η ανταπόκριση των μαθητών/-τριών στις δραστηριότητες του σεναρίου συνιστά ένα πρώτο βήμα στην οικοδόμηση μιας σχέσης των συγκεκριμένων παιδιών με τον Η/Υ και τη χρήση του ως μέσο για ανάγνωση, γραφή και επικοινωνία.

Από την άλλη πλευρά η συστηματική παρατήρηση της δράσης τους συνέβαλε σε αρκετές περιπτώσεις στην άμεση αντιμετώπιση των δυσκολιών τους. Επίσης σε αρκετές περιπτώσεις χρειάστηκε η άμεση επέμβαση για την επίλυση των πρώτων διενέξεων ή ενδεχόμενων προβλημάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων και της ολομέλειας της τάξης, καθώς τα συγκεκριμένα παιδιά αποκτούν κατά την εφαρμογή του σεναρίου και τις πρώτες εμπειρίες της εργασίας σε ομάδες, γεγονός που συντέινε στη ύπαρξη επιπλέον δυσκολιών κατά την εφαρμογή του σεναρίου.

Ένα ακόμη θέμα που θα πρέπει να συζητηθεί είναι ο διαθέσιμος χρόνος που έχει υπολογιστεί κατά τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου. Όπως φάνηκε, ο ορισμός του χρόνου εφαρμογής μόνο ως ενδεικτικός μπορεί να χαρακτηριστεί για την υλοποίηση όλων όσων προτείνονται στο σενάριο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών). *Φιλολόγος* 113, 405-414.

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο δημοτικό σχολείο.*

Διαθέσιμο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [15.8.2012]

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον εκπαιδευτικό.*

Διαθέσιμο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [15.8.2012].

Souto-Manning, M. 2007. Honoring Children's Names and, Therefore, Their Identities. Στο *School Talk* 12, (3). USA: National Council of Teachers of English.

Καραντζόλα, Ε., Κ. Κύρδη, Τ. Σπανέλλη & Θ. Τσιαγκάνη. 2007. *Γλώσσα Α' Δημοτικού: Γράμματα Λέξεις Ιστορίες*. Αθήνα: ΟΕΔΒ-Ελληνικά Γράμματα (Βιβλίο για τον δάσκαλο).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα, αν χρειάζεται, παραθέτουμε τυχόν συνοδευτικό υλικό των σεναρίων μας, την αναφορά του οποίου θεωρούμε απαραίτητη.